

302, 416); com ja vaig dir en *EntreDLL* II, 161n., deu ser reducció de *-sēlin*, provinent del NP *Sālim*, d'on ve també el cast. *Medina-celi*.

24) «*Mazataqueis*: es un despoblado del valle de *Guadalest*» imprimí SSiv. 292, mentre que a la p. 251 (s.v. *Guadalest*) hi ha imprès *Mazaraqueis*. No havent-n'hi altra notícia, com que segurament hem d'entendre la *-z-* com *-ç-*, només podem endevinar que conté el nom de *Qaš*, tribu d'Aràbia, perquè, en efecte sabem que hi havia allí un antic poblet morisc *Beniqueis*, un dels 16 d'aqueixa vall, que fou assignat a la parròquia de *Guadalest* el 1574 pel «Beato» i avui resta com despoblat (tenia 5 cases de moriscos en els censos de 1563 i 1602, Lapeyre p. 46)

De *Beniqueis* (escrivint *-cais*) ja donà l'etim. Ribera (*Disert. y Op.* II, 212n.): és de l'arrel *qys* de l'ar. comú 'mesurar, proporcionar, comparar'; com NP a Algèria (*GGAlg.*); com que pròpiament era mot apel·latiu, part. actiu d'aqueixa arrel, cal admetre que podia dur article i per tant el present *Maçaraqueis* ve de *manzal-al-Qâ'is*, dissimilat *maçara(ħ)kéis*. Cf. supra art. *Cais*.

En els següents trobem una variant *Missa-* dels noms en *Massa(ħ)*, probablement resultant de metàtesi de les vocals de *mā(n)zil*: variant àrabica de *manzal*. En la posició àtona en què es trobava en els compostos, es canviava *manzil(ħ)* fàcilment en *missa-*.

25) MISSAMAROÏ (oït per J. Sales Vallès en enq. de Tivissa i pobles veïns *misamaroï*, 1953; i per mi mateix, més tard a Llaberia, al Pradip, a Tivissa etc); la guia d'Iglesias-Santas. (II, 317, en variant *Missamoroï*) situa aquesta pda. muntanyenca dins el terme de Tivissa: «les Serres de la Creu i de *Missamaroï* es veuen a l'O. des de la Moleta de Genessies, de la banda de Cardó». Probt. cpt. amb l'adj. àrabic *māryū* 'ben-educat, cortès' («curialis, mundus», glossat «ensenyat» en *RMa.*) derivat de *marāya* («ensenyament, mundícia, curialis» ibid.) de la qual hem estudiat NLL derivats, supra, a l'art. *Maraua*. La terminació *-oï* és el resultat que cal esperar del diftong de l'ar. *-āyī*, comparant-hi *Alcoi* < ar. *al-qāyī*

Hi ha certament altres etimologies dignes de consideració: *marūī* 'regat, abeurat', participi passiu de l'arrel *ryy*, 'regar, amarrar d'aigua' («remplir d'eau», «satiavit potu aliequem» Dozy, «abreuver la terre (pluie) --- étancher la soif» (Beaussier); car *Missamaroï* és, dins aquells àrids encontorns l'únic on hi ha dues fresques fonts, que mai no manquen, i el participi *Marūī* apareix convertit en NP a Aràbia (Hess).

Fonèticament veiem, almenys per diversos arabismes, que el diftong creixent *yi* es tornava *úi* en català: *tabūila* / *taūīla* > *taūlla*, *ataūlla*, *ataūllar*

(*DECat.*), *karūīja* > *alcarauīia*. És l'etim. que vaig comunicar a l'*I.E.C.* en sessió de maig 1956; menys convincent, però, que l'altra a causa de la *ō* oberta i per manca dels NLL que corroborin, com en aquella, la presència del mot en la nostra toponímia. Encara menys fundat seria partir d'una variant del nom de planta MARRUBIUM, mossàr. *marroy* 'mastranzo, yerva' *PAlc.*; i *marrūy* en diversos botànics mossàrabs (Dozy, II 586 i Simonet), car aquí s'hi opoaria la *rr* doble, i el mateix caràcter àrabic de tots aquests compostos.

26) MISSAMANDELL, també del vast terme de Tivissa, i recollit amb pronúncia *-mandēl*, en les mateixes enqs. que el (25) per En Sales i jo mateix; Clots de *Missamandell*, a 1h10 de Tivissa, en direcció al Sud, cap a l'abrupte barranc de la Font de Vilella, en el fons de la vall, i entre els colls de la Basseta i el dels Clots de *Missamandell* (Iglésies-S., p. 337).

Pel que fa a l'etim., aquí escolau facil·lar entre dues possibilitats: (a), *mandīl*, i (b), *mandāb*.

a) encara que no estem segurs que *ndl* sigui arrel pròpiament àrabica ('transportar, carretejar?'), en tot cas veiem que el subst. *mandīl* tingué difusió general i ja antiga des d'Orient a Occident (Dozy II, 853), designant sobretot diverses menes de drap, tant allà com a Espanya («mapa» *RMa.*, 'eixugamà'), «paño de lino u lana» *PAlc.*); i també passà a ser NP, propi d'Algèria (*GGAlg.*); almenys en gran mesura sembla ser un manlleu de MANTELE (*DECH*, s.v. *mandil*), però generalitzat en l'àrab comú i des d'antic; l'aplicació toponímica també s'explicaria mitjançant renoms o malnoms de caràcter despectiu: «poltron», (Bq., *Mobit*: Dozy, 652 b).

b) de la vivíssima arrel *ndb*, amb l'avantatge de ser de l'àrab de sempre, i el caràcter famós i fins legendari del derivat *mandāb* 'lamentacions, ploralles', en *Bāb al-Mandab* 'el portal del dol' a Jerusalem; i nom del perillós Estret per on el Mar Roig desemboca en l'Oceà Índic. Llavors admetriem que hi ha substitució amb el sufix trivial *-ell* partint de l'evolució fonètica *-ev>eu*, *-el* (cf. *Castigaleu* ETC II, 80); i veg. un possible parònim *El Mandem* (Altea) en art. supra. No manca algun NP en derivats de *mandeb* a Aràbia i Algèria (*Mandobīya* Hess 40).

Tant a) com b) tenen avantatges: aquell, més simple fonèticament; aquest, més fundat en el sentit lexical i semàntic ('alberg dels plors', que sona molt natural en ideologia moresca) i podria haver estat nom d'algun fossar: car damunt *Missamandell* hi ha, segons Iglésies (l.c.) la gran *Cova de la Conca* i la *Costa del Moro*, que pendriem com indicis d'algun reducte o refugi de moros que no es rendiren a l'escomesa de Ramon Berenguer IV.

Cal, però, decidir-nos a favor de a) perquè la *-ll* és la terminació amb què consta aquest nom des de principi S.XIV: «*Meximandey*», en el Capbreu d'En-